

jaarverslag

2013

VOORWOORD

In het hart van Nijmegen staat de Titus Brandsma Gedachteniskerk 'op de kaart'. Veel mensen vinden in de mooie uitnodigende ruimte rust en stilte. Andere bezoekers zie je lopen langs de wandpanelen waarop perioden uit Titus' leven staan uitgebeeld. Ook de vitrines met herinneringen aan zijn persoon trekken veel aandacht. Titus Brandsma is een steun voor veel mensen, zoals blijkt uit de zorgen die zijn neergeschreven in het intentieboek in de speciale ruimte die achter in de kerk is ingericht voor de martelaar Titus Brandsma. Daar staat ook de grote urn met as uit het concentratiekamp Dachau, samen met het indrukwekkend getekende portret van Titus als gevangene in kamp Amersfoort.

Het Jaarverslag van 2013 laat weer zien hoe het Titus Brandsma Memorial met Beziingscentrum en Gedachteniskerk voor veel mensen functioneert. Er wordt verslag gedaan van het grote aanbod cursussen en voordrachten in het centrum. Alsook wordt een beeld gegeven van wat te zien is in de Gedachteniskerk en van de vele momenten van bezinning, gebed en liturgie.

Diverse parochies uit het land bezochten het TBM voor een dag bezinning. Zo ook leerlingen van verschillende scholen, soms met een eigen programma, soms ook om Titus Brandsma nader te leren kennen.

De ochtend- en avondliturgie in de Gedachteniskerk wordt gedragen door de Eliagemeenschap, een gemeenschap van religieuzen en leken samen. Ook zijn er maandelijks vieringen volgens de Byzantijnse ritus, met medewerking van het Nijmegens Byzantijns koor.

We zijn blij met het grote aantal vrijwilligers en vrienden die ook in het afgelopen jaar ons hebben geholpen het TBM goed en aangenaam te doen functioneren, en ook financieel "de eindjes aan elkaar te knopen".

Daarom een woord van grote en oprechte dank aan allen die samen met ons de gedachtenis van Titus Brandsma en het levend houden van zijn geestelijk erfgoed hebben willen dienen.

Namens bestuur en beheer,

Falco J.Thuis o.carm

voorzitter

TITUS BRANDSMA GEDACHTENISKERK

De kerk is iedere dag van 8.00 tot 16.00 uur open dankzij de inzet van vele vrijwilligers. Veel mensen lopen even binnen om de weldaad van de stilte te zoeken, hun zorgen met Titus of met Maria te delen, of om er gewoon even te zijn. Inclusief de vieringen, bezoeken gemiddeld zo'n 1000 mensen per week de kerk.

Titusdevotie

Titus Brandsma blijft voor veel mensen een bron van steun en van bezinning. Dagelijks bezoeken mensen de eenvoudige kapel in de kerk, zij schrijven hun gebedsintenties in een boek wat voor dit doel gereed ligt. Zij maken een rondgang door de kerk langs de panelen waarop het leven van Titus Brandsma verbeeld is en de vitrines waarin herinneringsobjecten tentoongesteld zijn.

Regelmatig maakt Paul Reehuis met een groep een stadswandeling langs de plaatsen die in Nijmegen die van betekenis zijn geweest in het leven van Titus Brandsma. Dit is een levendige manier om over Titus Brandsma te vertellen.

Diverse parochies zijn dit jaar voor een bezinningsdag geweest.

Ook dit jaar mochten we weer het Hooghuis te Oss, het vroegere Titus Brandsma Lyceum, ontvangen. De school heeft een programma ontworpen voor de eerstejaars van het VMBO om hen met Titus Brandsma, de stichter van hun school, kennis te laten maken. Gebleken is daarbij dat ook het gebouw, met alles wat daar te zien is, als zodanig veel aanknopingspunten biedt voor onderwijs. Ook voor PABO De Driestar uit Gouda is de kerk een vast punt voor de opening van hun jaarlijkse studieweek voor eerstejaars.

Vieringen

Als gemeenschap komen wij op weekdays vier keer per dag bij elkaar om te vieren, te bidden en stil te zijn: om te staan voor Zijn Gelaat. 's Morgens om 8.00 uur is er een psalmviering, om 9.00 uur een eucharistieviering ter gedachtenis aan de zalige Titus Brandsma, 's middags om 12.30 uur een stilteviering en 's avonds om 19.00 uur is er de viering rond de Schrift van de Eliagemeenschap. Iedere zaterdagmiddag om 12.30 uur is er een meditatieve viering rondom de Karmelregel. Op zaterdagmiddag om 17.00 uur en op zondagmorgen om 10.30 uur zijn de weekend-vieringen.

Alle vieringen zijn voor iedereen toegankelijk.

Eliagemeenschap

De Eliagemeenschap is de dragende kracht van de eucharistievieringen 's avonds en op de zondagmorgen. Het is een liturgische gemeenschap van leken en religieuzen. Deze gemeenschap is met elkaar verantwoordelijk voor de liturgie. Aan de liturgie neemt een bredere gemeenschap deel. Twee keer per jaar houdt de Eliagemeenschap een bezinningsdag, zes keer per jaar een bijeenkomst die deels een vergadering is over praktische zaken, maar waar ook tijd is voor scholing en bezinning op het gebied van liturgie en spiritualiteit. Voor een grotere kring van belangstellenden is er twee keer per jaar een deelnemersbijeenkomst, waarbij ook deze mensen kunnen meedenken en meepraten over het beleid.

Nijmeegs Byzantijns Koor

Iedere eerste zaterdag van de maand is er een eucharistieviering volgens de Byzantijnse ritus, met medewerking van het Nijmeegs Byzantijns Koor. Rudolf van Dijk is de hierbij de voorganger. Natuurlijk worden ook de hoge feestdagen in de kerk gevierd.

Begravenissen

In 2013 zijn er 7 begravenissen geweest, van mensen zowel binnen als buiten onze kerkgemeenschap. Vanwege zijn jarenlange pastorale betrokkenheid bij de parochie is pastor Paul Reehuis de veelgevraagde voorganger, niet alleen bij uitvaarten in onze kerk maar ook op andere plekken in de stad. Maar het aantal uitvaarten neemt af. De tendens om de aula van uitvaartonderneming of crematorium te gebruiken zet zich verder door.

BEZINNINGSCENTRUM

Het geheel van het Memorial, de kerk, het bezinningscentrum, het voorplein en de tuin is centrum van spiritualiteit. Ieder onderdeel beoogt spiritualiteit toegankelijk te maken voor mensen. In het bezinningscentrum wordt dit door middel van een uitgebreid programma aanbod heel gericht gedaan.

Programma-aanbod 2013

➤ **Signalen van Spiritualiteit**

Drie keer per jaar is er een serie voordrachten onder de titel: 'Signalen van Spiritualiteit', in de veertigdagentijd, bij de opening van het nieuwe cursusseizoen in september en in de adventstijd. Wij kunnen putten uit een grote groep hoog gekwalificeerde sprekers, die steeds bereid zijn hun bijdrage te leveren. Er is een wisselend aantal bezoekers, gemiddeld tussen de 15 en 60 per avond.

Veertigdagentijd: Offer, verscheurend

Sprekers: Hettie Berflo, Paul Reehuis, Inigo Bocken, Daan van Speybroeck, Anne/Marie Bos, Jan Egberink.

Najaar: Bronnen van Bezieling

Sprekers: Loet Swart, Peter Nissen, Thomas Quartier, Ria van den Brandt, Paul Reehuis.

Adventstijd: Luister, Gods woord

Sprekers: Kees Waaijman, Petra Galama, Wilma Snoeijer, Hein Blommestijn, Jan Egberink,

➤ **Cursussen**

In 2013 werden de volgende cursussen gegeven. Alle begeleiders doen dit op vrijwillige basis. Een belangrijke bijdrage aan het centrum.

- Psalmcursus 'mijn hart huilt om de levende God': Laetitia Aarnink, Anne-Marie Bos, Paul Reehuis, Kees Waaijman. Vier avonden, gemiddeld 20 deelnemers.
- Psalmen bidden - Naar Jou: Kees Waaijman.
een zaterdagmorgen, 20 deelnemers.
- Instuif rond het evangelie: Paul Reehuis.
iedere donderdagmorgen, gemiddeld 18 deelnemers.
- Bezinningsdag 'Mijn wachten is op jou', Hettie Berflo, Paul Reehuis.
een zaterdag, 26 deelnemers
- Zangdag - Laat mij horen je stem, Chris Fictoor
- Poëzie van Jan van het Kruis: Kees Waaijman
twee zaterdagmorgens, 20 deelnemers
- Lectio divina met psalm 119; Paul Reehuis, Lourens Das
twee bijeenkomsten, 12 deelnemers
- Meditatief zingen in de getijden van het kerkelijk jaar: Anne-Marie ter Beke
twee bijeenkomsten, 10 deelnemers
- Karmelregel: ruimte van leven: Marieke Rijpkema, Hettie Berflo
acht zaterdagmorgens, 12 deelnemers.
- Karmelregel, getijden bidden, Kees Waaijman
zaterdag, 35 deelnemers
- Psalmen, school van gebed, Kees Waaijman
twee zaterdagmorgens, 25 deelnemers

- Lectio Divina, Hoe streelt jouw zeggings, Paul Reehuis en Lourens Das, twee bijeenkomsten, 10 deelnemers
- Psalmen in de advent: Paul Reehuis vier zaterdagmorgens, 10 deelnemers
- Spirituele Autobiografie: Hettie Berflo acht bijeenkomsten, 5 deelnemers
- Meditatie, doorlopende cursus o.l.v. Elly Koekkoek acht bijeenkomsten, 14 deelnemers.
- Mystieke tekstlezen, Met Eckhart in gesprek: Hettie Berflo drie bijeenkomsten, 12 deelnemers
- Beeldmeditatie, Ontmoeting rond een beeld, Anne, Marie Bos, Paul Reehuis twee bijeenkomsten, 12 deelnemers
- Speling leesgroep: Hettie Berflo vier avonden, 6 deelnemers

Tentoonstellingen

De brede gang en de grote zalen zijn zeer geschikt voor tentoonstellingen.

- Paul Reehuis: 'Wat is de mens', pasteltekeningen en olieverf
- 'Titus verbeeld', door Uit de Kunst, kunst door mensen met een beperking.

Hettie Berflo
beheerder

GEBRUIK EN VERHUUR

Karmel

De Nederlandse Karmelprovincie gebruikt het Titus Brandsma Memorial intensief voor vergaderingen, bezinningsdagen en andere bijeenkomsten.

Bijeenkomsten en bezinningsdagen:

Liturgie bezinningsdag, Bezinningsdag Financiën.

Vergaderingen:

AB / DB, Liturgiecie., Vorming en Roepingcie., Charisma en Identiteitcie., NCI cie., Kunstcie., PR cie. Moderamen Provinciaal Kapittel, Centra van Spiritualiteit, Achter de Karmel, Geassocieerden van de Orde.

Samenkomst Karmelfamilie

Vergaderingen van de werkgroepen, twee keer per jaar een landelijke dag

Karmelbeweging

Het bestuur van Karmelbeweging, diverse maandelijkse Regelgroepen en de maandelijkse Instuif. Eens per jaar een landelijke bijeenkomst.

Speling redactie

De redactie van Speling houdt haar redactie vergaderingen hier: acht keer per jaar. Jaarlijkse bijeenkomst voor de begeleiders van de Speling leesgroepen.

Spreekkamers

Regelmatig wordt gebruik gemaakt van de spreekkamers voor pastoraal en geestelijke begeleidingsgesprekken.

Titus Brandsma Instituut

Er is een levendige samenwerking tussen het Titus Brandsma Instituut en het Titus Brandsma Memorial. Het TBI huurt de ruimtes en de faciliteiten van het TBM om diverse trainingen en opleidingen aan te bieden, en voor vergaderingen en bijeenkomsten.

Medewerkers van het instituut zijn steeds bereid mee te werken aan het eigen aanbod van cursussen van het centrum. Het is voor ons centrum een vruchtbare samenwerking.

'School voor Spiritualiteit' is een twee of driejarige opleiding in het beroepsmatig leren begeleiden in het bewustwordingsproces van hun spirituele roeping en zielsverlangen.

Titus Brandsmalezing

In de morgen van de jaarlijkse Titus Brandsmalezing organiseert het Titus Brandsma Instituut voor genodigden en de Karmelfamilie 's ochtends een bijeenkomst waarbij de nieuwe ontwikkelingen van het Instituut toegelicht worden.

Voorafgaand aan de lezing (in de Stevenskerk) wordt er 's middags in de Titus Brandsma Gedachteniskerk een meditatieve viering gehouden.

Groepsbijeenkomsten

Kleine groepen van mensen die met ons verbonden zijn, via de Karmel of de Eliagemeenschap komen tegen een kleine vergoeding bij elkaar zonder begeleiding. Zij scholen zichzelf. Er zijn diverse evangeliegroepen, groepen rondom de Karmelregel en het lezen van mystieke teksten. Wij vinden het belangrijk dat het huis voor hen een gastvrij thuis is.

Verdere verhuur

Een greep uit onze vaste huurderskring: Pabo Driestar, DSTS, Burgernetwerk Leefmilieu, Buddyzorg, Sobrietas, KNR, Vierdaagse, Jongeren en Missie, Dante Alighieri, Souterbeeck programma.

Het zijn meest organisaties en groepen die zich met ons verwant voelen: zij weten de relatieve eenvoud van het huis, de ongedwongen gastvrijheid en de inzet van de vrijwilligers te waarderen.

Concerten

De kerk is zeer geschikt voor concerten. Toch nemen wij niet zelf het initiatief om concerten te organiseren. Het is niet alleen een te grote belasting voor onze organisatie die draait op vrijwilligers, vooral de financiële consequenties zijn te riskant. Wel is de kerk beschikbaar voor verhuur voor concerten. In 2013 werd de kerk drie keer verhuurd voor een concert.

Wereld Vredesvlam

De vredesvlam is bij gelegenheid het startpunt van vredesactiviteiten, zoals de Vredesweek, herdenking van het bombardement van Nijmegen etc. Activiteiten rondom dit monument zou de komende jaren nog uitgebouwd kunnen worden, zodat de stad er beter bij betrokken wordt.

Hettie Berflo
beheerder

VRIJWILLIGERS

Het Titus Brandsma Memorial wordt gedragen door het de inzet van vele vrijwilligers, zowel in de kerk als in het bezinningscentrum.

Een greep uit hun werkzaamheden:

- kerkwacht: zonder hen zou het niet mogelijk zijn dat de kerk iedere dag geopend is.
- liturgie: het voorgaan, de voorzang, muzikale begeleiding, het samenstellen van liturgie, roosterindeling, het druk- en kopieerwerk, kosterij, de bloemen;
- schoonmaak van de kerk;
- receptie: ontvangst en telefoon;
- verzorging van gasten;
- verzorging nieuwsbrief;
- website;
- typewerk;
- technisch klein onderhoud;
- programma's opzetten en begeleiden;
- en verder vele, vele hand- en spandiensten;

Zonder hun grote betrokkenheid en inzet zou het onmogelijk zijn al onze activiteiten uit te voeren. Zij maken het ook mogelijk dat wij de prijzen die wij hanteren voor onze programma's, redelijk laag kunnen houden, zodat ons aanbod toegankelijk is voor iedereen. Kortom de vrijwilligers maken het Titus Brandsma Memorial in grote mate mede mogelijk.

Hettie Berflo
beheerder

ONDERHOUD

Grootonderhoud kerk

In 2012 werden reeds plannen gemaakt om de beide sacristieruimtes op te knappe en aan te passen aan veranderde behoeften, gericht op toekomstig gebruik. Deze grote ruimtes waren niet meegenomen bij de grote restauratie van de kerk 20 jaar geleden en waren nog volledig ingericht als sacristie. Vanuit de huidige eisen aan veiligheid voldeden zij niet meer, maar ze bieden ook meer mogelijkheden voor gebruik dan alleen als sacristie.

Na gedegen voorbereiding zijn we begin 2013 begonnen.

Alle leidingwerk, wat nog op de muren was bevestigd, is weggewerkt en vernieuwd, de oude deuren zijn hersteld, er is een klein keukentje aangelegd, ook het oude trappenhuis is in ere hersteld.

Er is een plek ingericht waarin met name aan ons archief gewerkt wordt en kleine groepen kunnen nu ontvangen worden bij een rondleiding door de kerk. Graag willen we in de toekomst digitale presentaties geven waarin leven en gedachtegoed van Titus Brandsma centraal staan.

In de bijsacristie is, naast reparaties aan verlichting, stuc- en schilderwerk, toiletten aangebracht en kastruimte gecreëerd om de voorraden aan devotionalia ordentelijk op te kunnen bergen. Het geheel mag gezien worden.

Restauratie abscis

Door een oude lekkage is in de abscis een stuk van de muurschildering naar voren gaan staan en gebarsten. Na gedegen onderzoek is de schade van de schildering gerestaureerd en gestabiliseerd. Het geheel werd tot onze tevredenheid uitgevoerd door het bedrijf Restauratie en onderzoek Kolff, uit Nijmegen.

Kees van de Burgt
bouwcommissie.

FINANCIEN

Financiële positie

De financiële positie van de stichting is in het boekjaar 2013 niet ingrijpend veranderd. De kapitaalpositie blijft negatief als gevolg van de omstandigheid dat de investeringskosten van het project "Titus in het hart" alsmede het groot onderhoud direct ten laste van het eigen vermogen dienen te worden gebracht. De kerk is immers geen eigendom van de stichting, doch deze heeft slechts een gebruiksrecht. Er wordt dus niet afgeschreven op deze investeringen.

Resultatenrekening

Het negatieve resultaat van 2013 is met name veroorzaakt door de het opknappen en herinrichten van de sacristie van het kerkgebouw aan de Stijn Buysstraat. Hiermee was een bedrag van

€ 52.000,- gemoeid. Het secretariaat en een documentatiecentrum zullen hier worden ondergebracht, terwijl er ook ruimte beschikbaar is voor verhuur aan instellingen met sociale/culturele activiteiten.

In de komende jaren zal het groot onderhoud nog een aanzienlijk bedrag gaan vergen. Het Nationaal Restauratiefonds vergoedt 66% van de kosten die vallen binnen het kader van het 6 jarenplan, doch dat betekent wel dat wij zelf 33% moeten opbrengen en daarnaast de kosten voor onze rekening moeten nemen die niet binnen de definitie van het "groot onderhoud" van het NRF vallen.

De opbrengsten toonden een lager niveau. De kerkbijdrage bleef op peil (€ 21.000,-) evenals de collecten misintenties en diensten. Dit is een belangrijk fundament onder de financiering van onze activiteiten. De opbrengst van het parkeerterrein liep echter sterk terug van € 25.000,- naar €20.000,- en de vooruitzichten op een beter exploitatieresultaat zijn als gevolg van de economische omstandigheden niet erg gunstig.

Onderstaand volgt een verkorte weergave van de belangrijkste cijfers.

Bert Jansen
Penningmeester

Balans stichting TBM (alle bedragen in 1.000 Euro)

	2013	2012		2013	2012
inventarissen	11	16	eigen vermogen	(68)	(34)
vorderingen	27	11	opgenomen lening	290	327
liquide middelen	191	281	crediteuren	7	15
	----	----		----	----
	229	308		229	308

Opbrengsten en Uitgaven

	2013	2012		2013	2012
Opbrengsten			Kosten		
Nationaal Restauratiefonds	19	29	beheer/secretariaat	18	20
diversen		14	onderhoud kerk	114	63
kerkbijdragen	21	21	kleine kosten kerk	3	4
collectes	10	10	kosten terrein	3	5
giften	28	8	kosten zalencentrum	14	6
uitvaarten/diensten	11	11	kosten poorten	36	26
verhuur zalencentrum		46	Titushof		
verhuur parkeerterrein	20	25			
giften Titushof		17			
	----	----		----	----
totaal opbrengsten	155	171	totale uitgaven	188	124

jaarresultaat 2012: een positief saldo van 47

jaarresultaat 2013: een negatief saldo van 33

Opmerkingen:

1. Onder de kostenpost "onderhoud kerk" staat in 2013 een bedrag van ruim 52 in verband met de verbouwing en herinrichting van de sacristie; deze post is eenmalig ;
2. de kosten van de poorten houden verband met een meerjarig project dat in samenwerking met leerlingen van ROC De Leijgraaf wordt uitgevoerd en dat gesubsidieerd wordt door NRF, de stichting TBI en het Prins Bernhardfonds; dit project zal komende zomer worden afgerond;
3. tegenover de verhoogde kosten van het zalencentrum staat ook verhoogde huurinkomsten; per saldo heeft het zalencentrum een iets hogere bijdrage opgeleverd in 2013;
4. de toename van de inkomstenpost "giften" hangt samen met 2 grotere schenkingen die wij ontvingen van 10 respectievelijk 12; daarnaast waren er een aantal (bemoedigende) bijdragen van leden van de Karmelgroep;
5. met betrekking tot de balans wordt opgemerkt dat per eind 2014 de opgenomen lening gedeeltelijk is afgelost; de middelen die wij nu nog hebben zullen benodigd zijn voor het groot onderhoud van de kerk in de komende jaren; onder de huidige regeling vergoedt het Nationaal Restauratiefonds (NRF) 66% van deze kosten; het restant komt voor onze rekening; voor klein onderhoud ontvang TBM geen subsidie; de huidige regeling met het NRF loopt tot 2016; de verwachting is dat de overheidsbijdrage aanzienlijk zal worden teruggebracht.

De bovenstaande cijfers omvatten alle activiteiten van de stichting TBM, dus ook de exploitatie van het zalencentrum, het parkeerterrein de uitgaven voor promotie.

Binnen de getoonde cijfers kan ook gekeken worden naar de kerk in het kader van het normale gebruik; het groot onderhoud houden wij dan buiten beschouwing en alleen de kerkgerelateerde opbrengsten en uitgaven worden in beschouwing genomen:

	2013	2012		2013	2012
kosten			opbrengsten		
onderhoud	1	2	kerkbijdrage	21	21
belasting/verz	11	7	collectes	10	10
energie		36	kaarsen etc		3
schoonmaak	7	6	giften	28	8
bloemen/kaarsen	3	4	diensten (uitvaart)	7	7
	----	----		----	----
totaal kosten	58	43		69	48

De kerk heeft zich in 2013 dus zelf kunnen redden; met name door gestegen energiekosten liepen de uitgaven op, maar door de ontvangen giften konden deze extra kostenposten worden opgevangen.

Balans (x € 1.000,-)

	2012	2011		2012	2011
Inventarissen	15	15	eigen vermogen	(34)	(81)
Vorderingen	12	35	langlopende lening	327	364
Liquiditeiten	281	256	kortlopende schulden	15	23
Totaal	<u>308</u>	<u>306</u>		<u>308</u>	<u>306</u>